

Vi skal have modet til at medvandrende

Helbrede - lindre - trøste. Sådan lød skiltet hen over indgangen til det gamle amtssygehus i Aarhus. Og ordene er mere aktuelle nu end nogensinde, mener Annette Langdahl, der gerne ser et større fokus på den åndelige omsorg. Her kan Bibelsk sjælesorg noget helt særligt.

Af Thomas Godsk Larsen

Annette Langdahl er udviklingskonsulent i Dansk Kristelig Sygeplejeforening og har stiftet nært bekendtskab med Bibelsk sjælesorg på et kursus i Løgumkloster i det tidlige forår. Hun har udviklet kurset "Åndelig omsorg i praksis" for sundhedspersonale, hvor en del af den åndelige omsorg er religiøs omsorg og sjælesorg:

"Her kan Bibelsk sjælesorg virkelig noget. Den hjælper sundhedsprofessionelle med at forstå det religiøse sprog som en kilde til lindring og trøst."

Åndelig omsorg, når livet gør ondt

Dansk Kristelig Sygeplejeforening arbejder med de kristne værdier som grundlag, men deres kurser i bl.a. åndelig omsorg er for alle uanset overbevisning og tro:

"Vi oplever stor nysgerrighed og interesse for, hvordan man yder åndelig omsorg som sundhedsprofessionel. Her handler det både om konkrete redskaber i samtalen med patienter og pårørende, men lige så meget om samværet og nærværet i relationen - for åndelig omsorg handler også om måden, vi møder medmennesket på."

Annette Langdahl oplever samtidig en stor blufærdighed, når det kommer til tro og eksistens:

"Vi danskere er meget private omkring det eksistentielle og det åndelige. Det kan betyde, at vi mangler sprog for de eksistentielle eller trosrelaterede kriser, livet kan kaste os ud i."

Når man arbejder med alvorligt syge mennesker, er det imidlertid afgørende, at man har evner og modet til at yde åndelig omsorg:

"Som sygeplejersker skal vi jo ikke ud at missionere - men vi skal kunne gribe de 'eksistensbolde', patienter kaster. Vi skal turde møde patienten, hvor hun er, lytte, være nærværende og bevidste om, hvordan vi er til stede

i rummet. Vi skal med andre ord have modet til at medvandre."

Konkret, praktisk, godt

Når Dansk Kristelig Sygeplejeforening holder kurset "Åndelig omsorg i praksis", skal deltagerne arbejde med deres eget ståsted; de skal, med Annette Langdahls ord, turde italesætte eksistentielle temaer, også fra deres eget liv:

"Vi tror på, at en forudsætning for at kunne yde åndelig omsorg er, at man har arbejdet med sig selv og sine egne værdier. Den samtale og refleksion kan Bibelsk sjælesorg være med til at facilitere. Styrken ved metoden er, at den er bygget op omkring cases, og at den inviterer til at bringe egne praksis-eksempler i spil. Det gør det konkret, praktisk, godt."

Moralsk skade

I det nyeste undervisningsmateriale til Bibelsk sjælesorg er det, der kaldes 'moralsk skade', blevet en del af øvelserne og casematerialet. Moralsk skade kan beskrives som sår på sjælen, der opstår, når mennesker oplever, de har måttet handle på måder, der strider imod deres dybeste overbevisning om, hvad der er rigtigt og godt. Og når andre er blevet skadet eller måske ligefrem har mistet livet som konsekvens:

"Her kan Bibelsk sjælesorg også noget," siger Annette Langdahl. "Bibelen bruger ikke udtrykket 'moralsk skade', men vi møder mange fortællinger om mennesker, der lider på grund af skyld og skam. Vi kan læne os ind i de fælles grundfortællinger ved at gå i sporene af bibelske personer som Job, Jesus, David og Peter. Det handler om at turde stille spørgsmål og bruge fortællingerne til at spejle sit eget liv og lidelse og låne dem til at sætte ord på det, der er svært."

Gud slipper os ikke

For Annette Langdahl er der en pointe i, at vi ikke skal bære alting selv:

"Bibelen fortæller os, at vi ikke er alene. Og Bibelsk sjælesorg lader os vide, at vi ikke skal bære det ubærlige selv, men kan overlade det til Gud, der ikke slipper os, men elsker os ubetinget. Det er værd at have med som klangbund, når patienter inviterer ind til samtaler om tro og eksistens - når livet er allersværest."

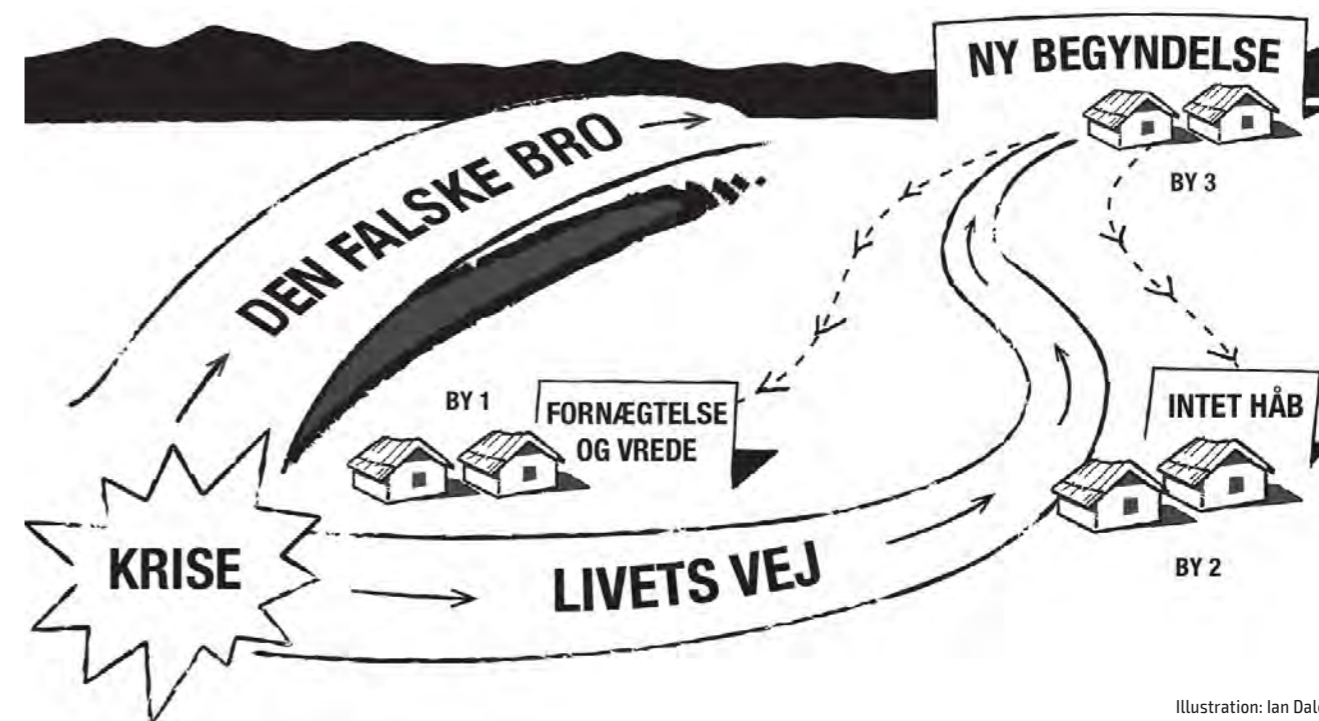

Illustration: Ian Dale.

MORALSK SKADE: EN CASE

Materialet præsenterer en case, hvor en sygeplejerske på grund af enorm travlhed ikke får set til en patient, der har ringet alarm:

På stuen lå hr. Nielsen i sengen og kiggede vildt frem for sig, mens han stønnede højt og tog sig til brystet.

Det viste sig, at han havde fået flere blodpropper i lungerne. Han balancerede på kanten af livet, da Camilla overlod ham til dagvagten. Måske ville han ikke overleve. Hun græd hele vejen hjem. Camilla havde lyst til at melde sig syg, men hun ville ikke opfattes som ansvarsløs.

Hr. Nielsen døde. Camilla turde ikke fortælle nogen, at han havde ringet på klokken længe. Hvis hun havde reageret på hans alarm noget før, havde han måske klaret den. Hun følte sig utilstrækkelig og trak sig fra kolleger, venner og familie.

Øvelserne består i at tale om casen og forsøge at beskrive, hvordan situationen påvirker Camillas forhold til sig selv, til andre og til Gud, og kursisterne taler om, hvordan hun kan hjælpes og støttes. Deltagerne diskuterer, hvorfor det er så svært for Camilla at komme sig efter oplevelsen og, mere generelt, hvilke begivenheder, der kan forårsage moralsk skade, og om deltagerne kender nogen, der har oplevet det. Undervejs inddrages udvalgte tekster fra Bibelen.

” Det handler om at turde stille spørgsmål og bruge fortællingerne til at spejle sit eget liv og lidelse og låne dem til at sætte ord på det, der er svært.

ANNETTE LANGDAHL, UDVIKLINGSKONSULENT I DANSK KRISTELIG SYGEPLEJEFORENING

Foto: Rune Hansen